אן תוכחם. שנפלה שינה והושיבה שן תחת בתולתו מקום ועומד בציעור: **ועשה לה ר' ישמעאל שן.** בתולתו מקום של (ו) זה מצלו והיינו שיפוי: **כניה.** עליו: **ימותו כל בני אלמנה.** כלומר ימות הבעל ותהא היא אלמנה ותמ"ל ימותו בניה: (ח) **לא יוו שמעון ממקומו.** שיטעות מבשילה ולהכי לא רצה לטעות כי היכי דלא ליגלי למידר שלא יהיו קליס בנדרים: **הלי זילופא.** דרשב"ג קמיכוון וכל כמה דלא ירקע בתנפיה ממש ליכא זילותא ומי לא הוה מותרת לחיהו על דעת כן אמרה כדי לזלזלו: **ל"ל מירק** (ט) **ל"ג זילופא רבה היא. דלמא מצוב הוא:** (י) **מוס יפה שביך.** דמשום שהיה בה כ"כ מומין קאמר לה אם יש בה שום דבר יפה: **שמא רשאה נאה.** ולכך הדירה שתרתהו לו: **סגלגל.** דומה לגילי פשתן שרתשיהן סגלגלים עגולין: **טרוטות.** רכות: **גלוס.** קטוס: **זוהמה שקוט.** שרשה מונח בין כתיפותיה: **אמר להן יפה אמס קוריס לוסה לגלוסיס שהיא מגולגלת במומין.** זה הפס יפה לה והיינו ולגי (כ) מוס יפה שבה ועל דעת כן הדירה שמוציעני לותו דבר יפה דשמה יפה לה שמה לגלוסית ולהכי נמי מלוכלת. ע"ל יפה אתם קורין לותה לגלוסית שהיא מלוכלת במומין הכיון לתין בה דבר יפה להרלות ולתי על דעת כן הדירה בעלה שהיה יודע שתין בה דבר יפה ותין יכולה להרלות והוחיל ותין בה שום דבר יפה נמלא שתין הנדר חל עליה: **בשילי לי תרי טלפי.** שני רגלי בהמה ובילה ג' עדשים שלא היתה מכרת בלשונות שלהם בל"י לא היו טוענין כך. ולית דגרסי בשילי (ל) טלופתי כלומר מעט עדשים שכן מלה נוהג לומר ולהכי סברה דשתי עדשים קאמר לה ובשלה לו שתי עדשים בלבד ולא רלתה לשנות על דבריו: **ורפא עלה.** למחר אמר לו מי שתיק לה נמי תרי תעדיך לי (מ) כלומר ואמר לה בשילי לי גריוז מידה גדולה דסבור כי היכי דתטרח עלה למילתא ולא תבשיל אלא כדי סעודה: **תרי בוציני.** לשון (נ) שני שרגי שני מנורות דתרוייהו נקראו בוציני בלשון ארמי: **שבריגהו על ריפא דבבא.** על לחם הפתח ומחמת בעס אמר לה ולהכי סברה דקאמר לה למיתבר יתהון על ריפא דבבא בן בוטא להוה יתיב תמן:

הדרן עלך רבי אליעזר

נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה. תפילו נדרים שנדרה בעודה פנויה לתרוס מיפר בקודמין בשותפותיה דאב כדאיתא בגמ' (ט). ונערה דנקט לאפוקי בוגרת שאין לאביה רשות בה ותינו מיפר נדריה ותרוס נמי בלא שותפותיה דאב לא מצי מיפר אאל ס"ל נמי דבעי י"ל שנה שנדריה נבדקים (י) לאב ותרוס מפירין נדריה:

ספר

תנא שן תותבת היתה לה ועשה לה רבי ישמעאל שן של זהב משלו כי שכיב רבי ישמעאל פתח עליה ההוא ספדנא הכי בנות ישראל על ר' ישמעאל בכינה המלבישכן וכו' ההוא דאמר לה לדביתהו קונם שאי את נהנית לי עד שתטעימי תבשילך לרבי יהודה ולר"ש ר' יהודה טעים אמר ק"ו (כ) ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים המארדים בספק ואני על אחת כמה וכמה ר"ש לא טעים אמר ימותו כל בני אלמנה ואל יוו שמעון ממקומו (מ) ועוד כי היכי דלא לתרגלי למינדר ההוא דאמר לדביתהו קונם שאי את נהנית לי עד שתרוקי בו ברשב"ג אתת (ס) ורקק אלבושיה א"ל רב אחא מדפתי לרבינא והא האי לזילותא קא מיכוין א"ל מירק על (נ) מני דרשב"ג זילותא רבתא היא ההוא דאמר לה לדביתהו קונם שאי את נהנית לי עד שתראי (ע) מום יפה שביך לר' ישמעאל בר' יוסי אמר להם שמא ראשה נאה אמרו לו סגלגל (פ) שמא שערה נאה דומה לאניצי פשתן שמא עיניה נאות טרוטות הן שמא אזניה נאות כפולות הן שמא חוטמה נאה בלום הוא שמא שפתותיה נאות עבות הן שמא צווארה נאה שקוט הוא שמא בריסה נאה צבה הוא שמא רגליה נאות רחבות כשל אווזא שמא שמה נאה לכלוכית שמה אמר להן יפה קורין אותה לכלוכית שהיא מלוכלכת במומין ושרייה ההוא בר בבל דסליק לארעא דישראל נסיב איתתא אמר לה בשילי לי תרי טלפי בשילה ליה תרי (ו) טלפי רתח עלה למחר אמר לה בשילי לי גריוא בשילה ליה גריוא אמר לה זילי אייתי לי תרי בוציני אזלת ואייתי ליה תרי שרגי אמר לה זילי תברי יתהון על רישא דבבא הוה יתיב בבא בן בוטא אבבא וקא דאין דינא אזלת ותברת יתהון על רישיה אמר לה מה הדין דעבדת אמרה ליה כך ציוני בעלי אמר את עשית רצון בעלך המקום יוציא ממך שני בנים כבבא בן בוטא:

הדרן עלך רבי אליעזר

(ג) **נערה** א'המאורס' אביה ובעלה מפירין נדריה הפר

הוי מצא י"ג שנים ושמה מדשים ומשם ואילך היא בוגרת ולכך נקט נערה למעוטי בוגרת דבוגרת אינה עוד ברשות האב: **בבא.** לוה לשברס על הלמת והיא שבריסה על רחס בבא בן בוטא שהיה גדול הדור: שני בנים כבבא. כעגד שני גרוש:

הדרן עלך רבי אליעזר

נערה המאורסה. בת י"ג והביאה ג' שערות קרויה נערה עד שיעברו עליה שתי מדשים משהביאה ג' שערות ואז קרויה בוגרת וילפה מרשות שניה וימי משך נערותיה שניה ובעלה מפירין נדריה וכן בימי קטנותה בשתי שמוכה לגדלות שם ילפה שתי שהיה נדר מן התורה כלאיתא בפרק יוצא דופן למופלג שמוך לגיל לאוריית:

א א מיי' פי"ג מהלכות נדרים הלכה ט סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף ה:

מוסף רש"י

ומה לעשות שלום בין איש לאשתו. לנדון את הסוטה ואם טהורה היא יהא שלום ביניהם, אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה. שכתב במגילה יתן ה' אותך וגו', כלכתיב (במדבר ה) וכתב את המגלה החלה (סוכה נג:). ימחה על המים. כתיב בסוטה ומחה אל מי המרים, והרבה הזכרות בפרשה ופירוש הכי כתיב ומחה כו' (מכות יא. ובע"ז חולין קמא.).

הדרן עלך רבי אליעזר

נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה. ומינו מופר על שיפרו שניהם (כתובות לט.).

פירוש הרא"ש

שן תותבת היתה לה. שנשבר אחד משיניה והושיבה לה שן של זהב במקומה: ימותו כל בני אלמנה. כני אלמנות אין להם אב להסליסם בדרך ישרה ואין בני תרכות כמו זה הגולר: ואל יוו שמעון ממקומו. לגלל בכבוד תורתו ולא דמי להשקאת סוטה שקיגא לה בעלה לשם שמים על שראה בה שהיתה עוברת על דת יהודית: עד שתראי מאום שבך. כמו מאומה אם יש בך שום דבר יפה: סגלגל. עגול ומכוער הוא: דומה לאניצי פשתן. נפולות וכלוכות זו בזו: טרוטות. עגולות: בלום. קטוס קוץ וגלמה קטוס: בפולות. גדולות וגלולות כאילו הן כפולות: שקוט. קלר כדתנן בכלוכות גבי מומין לותו שקוט. יפה אתם לותו קוראין אותה לכלוכית. כלומר שמה נאה לה לפי מומין שבה: ושרייה. מפני שמה שמלא לה שהוא יפה לה: בשילי לי תרין בלפחין. כלומר דבר מועט שכן דרך בני אדם לשון בני אדם לומר על דבר מועט ג' או ד' וחיל היתה שוטה והביאה הדבר בפשוטו: אמר לה בשילי לי גריוא. כלומר הרבה: אייתי לי בוציני. מנרגמין בופיני וכתובות (דף פג:) בופינא טבא מקרא: תרתין שרגין. ב' נרות שגם הם נקלפים בופיני: תברי יתהון על בבא. לוה לשברם על הלמת והיא שבריסה על רחס בבא בן בוטא שהיה גדול הדור: שני בנים כבבא. כעגד שני גרוש:

הדרן עלך רבי אליעזר

נערה המאורסה. בת י"ג והביאה ג' שערות קרויה נערה עד שיעברו עליה שתי מדשים משהביאה ג' שערות ואז קרויה בוגרת וילפה מרשות שניה וימי משך נערותיה שניה ובעלה מפירין נדריה וכן בימי קטנותה בשתי שמוכה לגדלות שם ילפה שתי שהיה נדר מן התורה כלאיתא בפרק יוצא דופן למופלג שמוך לגיל לאוריית:

מסורת הש"ס

(ו) [שבת קטו. סוכה נג. מכות יג. חולין קמה.]. (ז) [נקמן עד: יבמות כט: כתובות לט. מו: קדושין ד.]. (ח) [לף מו:]. (ט) [במדבר ה' כ) [נקמן סו:]. (י) [לקמן מה:].

הגהות הב"ח

(א) גמ' מעמון ממקומו כי היכי כל"ל ותיבת ועוד נמחק: (ב) שם ורקקה מלגלוגיה ושרייה ג"ל רש מחק: (ג) שם על מאניה לרשב"ג: (ד) שם שתרתי מאום יפה שביך: (ה) שם סגלגל (שמע שערה נאה) תמ"מ וע"ב כפי' רש"י ל"ג ליה: (ו) שם מני טלפחי רתח עלה: (ז) רש"י ד"ה ועשה לה וכו' על זהב משלו והייגו: (ח) ד"ה ימותו וכו' בניה הס"ד ותמ"ל ימותו מ"ה ואל יוו: (ט) ד"ה ל"ל מירק ל"ג זילופא רבתא היא דלמא: (י) ד"ה מאום יפה: (כ) ד"ה ומה וכו' והייגו ולגי מאום יפה שבה: (ל) ד"ה בשילי לי וכו' ולית דגרסי בשילי תרי טלופתי כלומר: (מ) ד"ה ורפא עלה וכו' כאתמול ותמר וכו' ולא תבשיל אלא: (נ) ד"ה תרי בוציני לשון אבטיחים מתרגמינן בוציניא ואייתית ליה תרי שרגי שני מנורות כל"ש: (ס) רש"י ד"ה נעשה וכו' כרשות אביה דכתיב בנעוריה בית אביה וכדאמרינן נמי במסכת:

תוספות

האי לזילותא מבוון. והכי אין [כלן] זילזול ומשני דשפיל טוי זילזול: עד שתראי מום יפה. כלומר יפה מאום שום דבר יפה כמו וכבפי דבק מאום (לויט ג'): סגלגל. עגול: טרוטות. פירושו עגולות: בפולות. פירושו גדולות: בלום. קטום: שקוט. קלר כדתנן בכלוכות (דף מג.): לותו שקוט: עבה. ורפלה שהוא נפוח: ושרייה. שהיה בה דבר יפה שמתה הגון ויפה לה: בוציני. מנטיחים שרגי. נרות דמתרגמינן בוציני: **תברינהו אבבא.** בכעס אמר לה לשבור לותם על הלמת והיא היתה קטנה על שאמר לה לשבור לותם על רחס בבא בן בוטא: שני בנים. כעגד שני גרוש: **הדרן עלך רבי אליעזר נערה המאורסה אביה ובעלה מפירין נדריה.** בשותפות ונערה שהיה בה דבר יפה שמתה מכות יג. סוגין קמה.]. (ג) [נקמן עד: יבמות כט: כתובות לט. מו: קדושין ד.]. (ד) [במדבר ה' כ) [נקמן סו:]. (ה) [לקמן מה:].